

Šaltasis karas niekada nesibaigė

Alain de Benoist

Leidžiame prancūzų akademiko, visuomenės veikėjo ir intelektualo, Alain de Benoist, [straipsnio apie Ukrainos konfliktą](#) vertimą į lietuvių kalbą; pabrėžiame, kad ši Ukrainos situacijos analizė buvo parašyta dar šių metų kovo mėnesio gale, po Krymo referendumo, bet dar neprasidėjus ginkluotoms kovoms Donbase. - Nacionalistas: Nacionaldarbininkiškos minties portalas (lapkričio 12, 2014)

Šaltasis karas niekada nesibaigė

1.

Ukrainos afera yra sudėtinga ir didžiulė (kitu laikmečiu ir kitomis aplinkybėmis ji būtų sukėlusį jeigu ne pasaulinį, tai mažiausiai regioninį karą). Ji sudėtinga, kadangi su mūsų turima informacija galime prieiti skirtingų situacijos vertinimų. Šiomis aplinkybėmis yra būtina nustatyti kas yra esminga, ir kas teturi antraeilę reikšmę. Tai, ką laikau esminga, yra pasaulinėje scenoje vykstanti kova dėl valdžios tarp daugiapolio pasaulio remėjų, vienas kurių esu ir aš pats, ir tų, kurie priima arba trokšta vienapolio pasaulio, pajungto viešpataujančiai liberalinio kapitalizmo ideologijai. Šioje perspektyvoje viskas, kas silpnina Amerikos-Vakarų įtaką pasauliui, yra geras dalykas, o viskas, kas ją didina, yra blogas.

Kai šiandien Europa jau yra apleidusi visą valią siekti galios ir nepriklausomybės, Rusija dabar akivaizdžiai yra principinė alternatyvioji galia Amerikos hegemonijai, jei ir ne viešpataujančiai ideologijai, kurios pagrindiniu vektoriu ir yra liberalieji Vakarai. Tad „principinis priešas“ yra Vakarai.

Vis dėlto, aš nejaučiu jokių simpatijų nuverstajam Ukrainos prezidentui. Janukovyčius buvo aiškiai šlykštus žmogus, o taip pat ir giliai korumpuotas autokratas. Tai galiausiai suvokė ir pats Putinas – kad ir šiek tiek vėlokai. Tuo pačiu nesu be rezervų ir Vladimiro Putino atžvilgiu, kuris akivaizdžiai yra didis valstybės veikėjas, gerokai pranašesnis už savo kolegas Europoje ar Amerikoje, o taip pat ir patyręs kovos menų meistras, paveiktas politinio realizmo principų, bet kuris tuo pačiu ypač labiau pragmatikas nei „ideologas“. Tai nekeičia fakto, kad, kaip galime pasakyti šiandien, „Kijevo revoliucija“ visų pirma aptarnavo JAV interesus.

Aš nežinau, ar amerikiečiai įkvėpė ar palaikė šią „revoliuciją“, kaip kad jie įkvėpė ir finansavo ankstesnias „spalvotas revoliucijas“ (Ukrainoje, Gruzijoje, Kirgizijoje ir t. t.), siekdami nukreipti dažnai teisingą liaudies nepasitenkinimą tokia kryptimi, kad galėtų integruoti tas tautas į Vakarų ekonominę bei karinę orbitą. Bet kuriuo atveju, reikalas yra tame, kad jie ją aiškiai palaikė nuo pat pradžios. Naujasis Ukrainos premjeras, milijardierius, ekonomistas ir teisininkas, Arsenijus Jaceniukas, 2010-ųjų rinkimuose tegavęs tik 6,9% balsų, iš karto buvo išsiųstas į Vašingtoną, kur Barakas Obama jį priėmė Baltuosiuose Rūmuose, o tokia garbė dažniausiai tenka tik valstybių vadovams. Išskyrus nenumatomas posūkis, įvykiai, privedę prie smurtinio Ukrainos valstybės vadovo nuvertimo po demonstracijų Maidano aikštėje todėl negali būti laikomi geru dalyku visų tų, kurie kovoja prieš Jungtinių Valstijų pasaulinę hegemoniją.

2.

Visur eina kalba apie „grįžimą į Šaltąjį karą“. Verčiau būtų keliamas klausimas, ar jis iš viso buvo pasibaigęs. Tarybinių laikotarpiu amerikiečiai vystė politiką, kuri, antikomunizmo forma, vis dėlto iš esmės buvo antirusiška. Tarybinės sistemos galas nepakeitė geopolitikos pagrindų. Jis tiesiog padarė juos dar akivaizdesnius. Nuo 1945-ųjų metų Jungtinės Valstijos visada siekia neleisti, kad pasaulyje iškiltų joms konkuruojanti jėga. Kol, tuo tarpu, Europos Sąjunga (ES) yra sumenkinta iki bejėgiškumo ir paralyžiaus, JAV niekada nenustojo matydama Rusijoje galimą grėsmę savo interesams. Kai Vokietija susivienijo, jie šventai prisiekė neplėsti NATO į Rytų Europos šalis. Jie melavo. NATO, kuri turėjo pranykti kartu su Varšuvos paktu, ne tik nebuvo paleista, bet ir išplėsta į Lenkiją, Slovakiją, Vengriją, Rumuniją, Bulgariją, Lietuvą, Latviją ir Estiją, kitaip tariant, iki pat Rusijos sienų. Tikslas visada buvo tas pats: susilpninti ir apsupti Rusiją destabilizuojant arba užvaldant jos kaimynus. Visi Jungtinių Valstijų veiksmai yra nukreipti į tai, kad būtų sutrikdytas didelios „kontinentinio bloko“ susiformavimas, įtikinėjant europiečius, kad jų interesai esą priešingi Rusijos interesams, nors iš tiesų jie kuo puikiausiai sutinka. Tai yra priežastis, kodėl Ukrainos „teritorinis vientisumas“ reiškia daugiau negu istorinis Rusijos vientisumas. Lozungas „grįžtame į Šaltąjį karą“ yra pats geriausias būdas įtvirtinti Europos pajungimą Vašingtonui. „Didžiosios transatlantinės rinkos“ projektas, dėl kurio šiuo metu derisi ES ir Jungtinės Valstijos, yra tik dar vienas žingsnis ta kryptimi.

3.

Komplikacija kyla iš opozicijos Janukovyčiui margumo. Vakarų spauda apskritai pristatė šią opoziciją kaip „pro-europietišką“, o tai yra akivaizdus melas. Tarp buvusiojo Ukrainos prezidento oponentų iš tiesų yra dvi visiškai priešingos tendencijos: iš vienos pusės yra tie, kurie tikrai nori glaudžiai susirišti su Vakarais, kurie svajoja apie stojimą į JAV vadovaujamą NATO, o kitoje yra trokštantys „ukrainietiškos Ukrainos“, nepriklausomos nuo Maskvos, Vašingtono ar Briuselio. Vienintelis šių dvejų tendencijų bendrumas yra jų visiškas alergiškas Rusijos atžvilgiu. Tad demonstracijos Maidano aikštėje iš visų pusių buvo anti-rusiškos demonstracijos, o nuverstas buvo būtent „pro-rusiškas“ prezidentas, t. y. Janukovyčius. Ukrainiečių nacionalistai, susigrupavę į judėjimus kaip „Svoboda“ arba „Dešinysis sektorius“ (Pravy sektor) spaudoje dažnai būna apibūdinami kaip ekstremistai bei nacizmo nostalgikai. Kadangi jų nepažįstu, tai nežinau, ar tai tiesa. Kai kurie iš jų iš tiesų atrodo kaip konsulsyvos ir nekenčiančios ultra-nacionalizmo formos, kurios aš nepakenčiu, šalininkai. Bet nėra garantuota, jog visi ukrainiečiai, norintys būti nepriklausomais tiek nuo Rusijos, tiek ir nuo Jungtinių Valstijų, turi tokius pačius jausmus. Daugelis iš jų kovojo Maidano aikštėje nesijausdami, kad jais būtų manipuliuojama, ir su drąsa, kuri nusipelno pagarbos. Klausimas yra toks: ar iš jų nebus išplėsta jų pergalė per „revoliuciją“, kurios pagrindinė pasekmė iš esmės yra pakeisti „rusišką didįjį brolių“ „amerikonišku didžiuoju broliu“?

4.

Kai dėl Krymo, tai viskas žymiai aiškiau ir paprasčiau. Mažiausiai keturis amžius Krymas buvo rusiška teritorija, gyvenama daugiausiai rusiškų populiacijų. Joje taip pat ir Rusijos laivynas, o Sevastopolis – Rusijos išėiga į „šiltąsias jūras“. Manyti, kad Putinas galėtų toleruoti, kad NATO užimtų šį regioną, aiškiai yra neįsivaizduojamas dalykas. Bet jam to daryti nereikėjo, kadangi per kovo 16-osios referendumą beveik 97% Krymo vienbalsiai išreiškė savo norą jungtis prie Rusijos ar, tiksliau, į ją sugrįžti, kadangi jie nuo jos buvo arbitriškai atplėšti per 1954-aisiais

priimtą Nikitos Chruščiovo sprendimą. Sprendimas administraciškai perduoti Krymą Ukrainai buvo padarytas tarybiniais laikais – tad jis didelių pasekmių neturėjo, o ir buvo priimtas neatsiklausus vietos gyventojų. Kovo 16-osios balsavimo didumas, jame dalyvavus 80% elektorato, nepalieka jokių abejonių dėl Krymo žmonių valios. Šitokiomis aplinkybėmis kalbėti apie „Anšliusą“ arba lyginti tai su Tarybine intervencija Vengrijoje (1956) ir Čekoslovakijoje (1968) yra tiesiog absurdiška, o smerkti šį referendumą kaip „neteisėtą“ – tuo labiau. Vasario 21-osios „revoliucija“ iš tiesų padarė galą Ukrainos konstitucinei tvarkai ir *de facto* nuvertė tinkamai išrinktą prezidentą, o tai privedė prie Ukrainos Konstitucinio teismo paleidimo. Būtent dėl šios priežasties Krymo vadovai, matydami, jog regiono teisės nebebuvo garantuojamos, nusprendė surengti referendumą dėl jo ateities. Negali turėti valdžią, gimusią iš konstitucinės tvarkos sulaužymo, kuris atleidžia visus visuomenės subjektus nuo konstitucinių apribojimų, ir tuo pačiu remtis ta pačia konstitucine tvarka, kad paskelbtum Krymo referendumą „neteisėtu“. Senas lotyniškas posakis: *Nemo auditur propriam turpitudinem allegans* („negirdėsi niekieno, apeliuojančio į savo paties niekšybę“).

Iš karto paremdami vyriausybę, kuri tiesiogiai kilo iš vasario 21-osios perversmo, amerikiečiai parodė, kad jų rūpesčiai dėl „teisėtumo“ yra labai reliatyvūs. Užpuldami Serbiją ir bombarduodami Belgradą, 2008-aisiais palaikydami Kosovo atsiskyrimą, paskelbdami karą Irakui, Afganistanai ar Libijai, jie taip pat parodė, ką jie mano apie tarptautinę teisę, kaip „sienų neliečiamumo“ principą, į kurį jie nurodo tik tada, kai tai jiems naudinga. Tuo labiau, atrodo, kad ungtinės Valstijos užmiršo, kad jų pačių šalis atsirado iš atsiskyrimo nuo Anglijos ir, kad Havajų aneksavimas 1959-aisiais nebuvo įteisintas jokia sutartimi.

Europos ir Amerikos lyderiai, skelbiantys save esant „tarptautinės bendruomenės“ reprezentantais, visiškai nesipriešino referendumui, kuris prieš keletą metų atskyrą Mayotte salą nuo Komorų ir prijungė ją prie Prancūzijos. Jie pripažįsta rugsėjį vykiantį škotų referendumą dėl Škotijos nepriklausomybės. Kodėl krymiečiai negali turėti tokių pačių teisių kaip ir škotai? Europos ir Amerikos lyderių komentarai dėl Krymo referendumo „neteisėtumo“ tik rodo, kad jie nesuvokia šio balsavimo esmės, kad jie atsisako pripažinti tautų apsisprendimo teisę ir tautos suverenumą, kuris ir yra pamatinis demokratijos principas.

5.

Kai dėl Vakarų įvestų ekonominių ir finansinių „sankcijų“ prieš Rusiją, tai jos yra juokingos ir Putinas buvo teisus, atvirai paskydamas, koks jis joms abejingas. Putinas žino, kad ES neturi jokios galios, vieningumo ar valios. Jis teisus, nepasitikėdamas šalimis, kurios teigia „ginančios žmogaus teisės“, bet negali apsieiti be oligarchų pinigų. Kaip teigė Bismarkas: „Diplomatija be įtikinamo jėgos panaudojimo yra lyg muzika be instrumentų.“ Putinas žino, kad Europa nyksta, kad ji tėra pajėgi pozuoti ir žodiškai provokuoti, kad Jungtinės Valstijos ją laiko nereikšminga („*Fuck the European Union*“), kaip sakė Victoria Nuland). Ypatingai jis žino, kad jei jie tikrai norėtų „nubausti“ Rusiją, tai vakariečiai nubaustų pačius save, kadangi jie susidurtų su didelėmis šito pasekmėmis ir tikrai nėra pasirengę sumokėti tokią kainą. Jie tiesiog patys paragautų savo pačių „vaistų“.

Čia tereikia prisiminti, kad Rusijos nafta ir dujos sudaro 1/3 28-ių ES šalių energetikos išteklių, ką bekalbėti apie Europos, o ypač Vokietijos bei Britanijos investicijas Rusijoje. Šiandien galima suskaičiuoti nemažiau kaip 60000 Rusijos rinkoje veikiančių vokiškų kompanijų. Prancūzijoje užsienio reikalų ministras, Laurent Fabius, pagrasino Rusijai neatsiūsiąs dvejų „Mistral“ laivų,

kurie šiuo metu statomi Saint-Nazaire laivynuose. Šalyje, kurioje ir taip jau yra daugiau nei penki milijonai bedarbių, šito pasekmė būtų tūkstančių darbo vietų praradimas... O kai dėl Jungtinių Valstijų, tai jei jos ir siektų užsienyje esančių Rusijos sąskaitų įšaldymo, tai jos tikrai susidurtų su mokėjimų už kreditus, kuriuos Rusijos struktūroms yra suteikę JAV bankai, užšaldymu.

Šiandien Ukraina yra sugriuvusi šalis. Jai bus itin sunku verstis be Rusijos ekonominio palaikymo ir išspręsti savo išėjimą iš NVS (Rusijos rinka apėmė 20% Ukrainos eksporto ir 30% jos importo). Taip pat sunku įsivaizduoti, kaip europiečiai ras būtų jai padėt ekonomiškai, kuomet jie net nenori nieko duoti Graikijai: turint omenyje, kad Europoje krizė tęsiasi nuo 2008-ųjų, ES tiesiog nepajėgi atverti kelių milijardų eurų sumų. Ar, būdamas savų problemų glėbyje, Jungtinės Valstijos pačios imsis remti Ukrainą? Abejotina. Vašingtono ir Tarptautinio Valiutos Fondo (TVF) čekiai neišspręs Ukrainos problemų.

6.

Kol kas ateitis lieka neaiški ir kelianti nerimą. Ukrainos byla dar nebaigta, ypač dėl to, kad mes dar nežinome tiksliai kas yra naujoji Ukrainos valdžia. Jei Ukraina pasirinkt tvirtai įsikibti į Vakarų, tai dabar didysis klausimas bus, kaip į tai reaguos rytinė Ukrainos dalis, kadangi ji yra labiausiai pro-rusiška ir labiausiai industrializuota šalies dalis (vakarų Ukraina tesudaro trečdalį šalies BVP). Kaip Rusija, iš savo pusės, galėtų priimti radikaliai anti-rusišką valdžią šalyje, kurios pusė gyventojų yra rusai? Bet koks bandymas jėga primesti sprendimą privestų prie pilietinio karo, o galiausiai, prie šalies, kurioje politinio, kalbinio ir religinio pasidalijimo ribos daugiausiai neatitinka teritorinių ribų, skilimo. Tuomet būtų atkuriamas scenarijus, privedęs prie buvusiosios Jugoslavijos skilimo. Artimoje ateityje didžiausia rizika yra situacijos Kijeve griuvimas, su kuriuo kartu galėtų įvykti eilė neatsakingų iniciatyvų (sukarintų grupių kūrimas ir t. t.), o tai galėtų iškilti į kraštutinumus. Nei Europa, nei Rusija (kuri dabar stiprins savo karinį aljansą su Kinija) tuo nėra suinteresuota. Tačiau kitoje Atlanto pusėje pilna karo remėjų.

7.

Vakarų žiniasklaidos isterija atskleidžia jos pavaldumo Vašingtonui laipsnį. Putinas pastoviai apibūdinamas kaip „naujasis caras“, „neo-sovietinis“, o taip pat ir kaip „fašistas“, „raudonas-rudas“, kol, tuo tarpu, ne jis sukėlė Ukrainos krizę ir, be to, šioje situacijoje pademonstravo ypatingą kantrumą. Rusija, kuri niekada savo istorijoje nėra patyrusi tokio laipsnio demokratijos, yra pristatoma kaip „diktatūra“ arba bent jau kaip „neužtenkamai liberali“, tai yra, dar ne visiškai atitinkanti „atviros visuomenės“ reikalavimų. Bet, kaip teisingai tai suprato Henry Kissinger'is: „demonizuoti Putiną yra ne politiką, bet būdas nuslėpti politikos nebuvimą.“ Tiesa, kaip sakiau anksčiau, nėra jokios priežasties laikyti Putiną „išgelbėtoju“, kuris europiečiams atimtų būtinybę patiems suimti į savo rankas savo likimą. Europai nelemta būti didelės Rusijos imperijos vakarine atšaka (imperijos idėja nėra redukuotina į imperializmą). Tačiau ji turi pareigą suvokti aljanso su Rusija reikalingumą didžiame kolektyviniame projekte kuriant Eurazijinę kontinentinę logiką, o tai yra visai kas kita.

Rusija, tuo tarpu, verčiau pripažintų savo kaimynių „artimame užsienyje“ tapatybių įvairumą. Ukrainos pyktis buvo skatinamas tikra rusų tendencija neigti ukrainiečių tapatumą, nors šis neigimas kartais ir būna perdedamas. Reikalai tikriausiai nebūtų pasiekę esamo taško, jei Rusija būtų su Ukraina besielgusi abipusiškai ir kaip su lygia. Pagal federalinę logiką, vietinės tapatybės

privalo būti gerbiamos kaip ir mažumų teisės. Decentralizacijos, autonomijos ir regionalizmo sąvokos privalo įeiti į Rusijos politinę kultūrą taip pat kaip ir privalo įeiti į Ukrainos politinę kultūrą, nes esamu metu jos aiškiai šito priimti neketina (ką rodo neįtikėtinas naujosios Ukrainos vyriausybės sprendimas panaikinti rusų kalbos, kaip antros valstybinės kalbos, statusą). Itakos zonų sąvoka turi prasmę, ir ši prasmė privalo būti pripažįstama, tačiau „satelitinės“ šalys dabar privalo užleisti kelią partneriams ir sąjungininkams. Kai teigė kroatas Jure Vujic, „Didysis Eurazijos geopolitinis projektas privalo pirmiausia būti vienijantis projektas, geopolitinis bendradarbiavimas, paremtas pagarba visoms Europos tautoms ir subsidiarumo principu.“